

Handläggare:
Marie Khoury
08 508 18 042

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2015-08-27

Försöksverksamhet i Fagersjö augusti-december 2015

Förslag till beslut

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till inledning av försöksverksamheten för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhällsservice i Fagersjö under perioden augusti-december 2015.

Per-Ove Mattsson
tillförordnad stadsdelsdirektör

Sammanfattning

På stadsdelsnämndens sammanträde den 11 juni i år fick förvaltningen i uppdrag att starta en försöksverksamhet för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhällsservice i stadsdelen Fagersjö och att utveckla liknande mötesplatser och kontaktytor i andra stadsdelar där det finns behov. Förvaltningen fick också i uppdrag att återkomma med en plan för inledningen av försöksverksamheten i Fagersjö, under perioden augusti till december 2015.

I detta tjänsteutlåtande beskriver förvaltningen planeringen av försöksverksamhetens etablering, organisation, intressent-medverkan, verksamhetsinnehåll samt uppföljning och utvärdering.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom stadsdelsdirektörens stab och stadsdelsnämndens demokratiråd.

Bakgrund

Vid stadsdelsnämndens sammanträde den 11 juni i år behandlades ärendet Mötesplats för demokrati och inflytande samt kontaktyta för samhällsservice (dnr 1.1-353/2015). Ärendet innehåller en beskrivning av en försöksverksamhet i Fagersjö som innebär en mötesplats med utrymme för dialog och delaktighet samt en kontaktyta för samhällsservice och vägledning där invånarna i området bjuds in att vara delaktiga i verksamhetens utveckling. Även andra intressenter som till exempel förtroendevalda, rådsrepresentanter, föreningar, andra förvaltningar, organisationer och myndigheter planeras också att involveras i verksamheten.

Vidare beskrivs också att mötesplatsen och kontaktytan ska ge utrymme för frågor som till exempel rör demokrati och inflytande, nämndens och stadens service och verksamheter, andra myndigheter samt ytterstadsutveckling. Konsumentvägledning och lotsverksamhet för lokala företagare och för invånare som är intresserade av att starta företag ska också erbjudas.

Försöksverksamheten i Fagersjö ska ses som en första del i ett långsiktigt demokratiarbete för ökad delaktighet och inflytande samt samhällsservice för stadsdelsområdets invånare. Liknande insatser planeras för ytterligare områden i stadsdelsområdet, där det finns behov, med utgångspunkt från erfarenheter och lärdomar av försöksverksamheten i Fagersjö.

Nämndens beslut i ärendet innebar att förvaltningen fick i uppdrag att återkomma med en plan för inledningen av försöksverksamheten, under perioden augusti till december 2015.

Planen ska behandla:

- i. vilka intressenter i och utanför Fagersjö som ska erbjudas möjlighet att delta samt hur de ska engageras i att bestämma den långsiktiga inriktningen och målen för försöksverksamheten;
- ii. hur försöksverksamheten ska organiseras inom förvaltningen;

- iii. hur intressentmedverkan ska organiseras;
- iv. hur mötesplatsen i Fagersjö ska etableras och hur den ska utformas både fysiskt, innehållsligt och organisatoriskt;
- v. hur verksamheten ska utvärderas kontinuerligt samt
- vi. de beräknade kostnaderna för de olika delarna i planen

Plan för inledning av försöksverksamheten

Målet och syftet med försöksverksamheten i Fagersjö är att tillhandahålla en mötesplats för invånare och andra intressenter med utrymme för dialog och delaktighet samt en kontaktyta för samhällsservice och vägledning.

Etablering och intressentmedverkan

Försöksverksamheten kommer inledningsvis att ha en löst utformad struktur eftersom invånarna och andra intressenter ska vara med och påverka verksamhetens inriktning. De ska vara delaktiga och involveras i verksamhetens utveckling, vilket innebär att verksamhetens innehåll och aktiviteter formas och utvecklas efter behov och efterfrågan. Med intressenter menas i detta fall enskilda invånare, förtroendevalda, rådsrepresentanter, Hyresgästföreningen, ”Ett förenat Fagersjö” och andra föreningar, det kommunala fastighetsbolaget Familjebostäder, bostadsrättsföreningar, villaföreningen, förvaltningar inom staden, olika organisationer och myndigheter. Alla intresserade välkomnas att vara delaktiga och involverade i verksamheten.

Under våren 2015 har förvaltningen uppmärksammat initiativ från invånare i Fagersjö, bland annat genom inlämnade medborgarförslag om en mötesplats och informationscentrum med mera i Fagersjö och anordnad av evenemanget Fagersjödagen 2015. Förvaltningen har en inkluderande inställning som innebär att se möjligheter att tillvarata denna typ av initiativ.

Försöksverksamheten lanseras i samband med Fagersjödagen den 22 augusti. I avvaktan på en fast och permanent lokal i området kommer en provisorisk mötesplats och kontaktyta i ett tält att finnas tillgänglig under dagen. Politiker från stadsdelsnämnden, ledamöter i Farsta Ungdomsråd och medarbetare från förvaltningen finns på plats i tältet. Invånare och andra intresserade är välkomna till mötesplatsen för att ställa frågor och ge synpunkter samt tycka till om sitt område och vilka utvecklingsbehov som finns.

Inbjudan till mötesplatsen sprids också genom föreningen ”Ett förenat Fagersjö”, som står bakom arrangemanget Fagersjödagen och är ett initiativ som verkar för att skapa en vi-känsla och att utveckla Fagersjö.

I inledningsfasen finns således ingen lokal för verksamheten och olika tillfälliga lösningar kommer att vara aktuella. Många av de initiala aktiviteterna syftar till att undersöka behov och efterfrågan samt att engagera och involvera invånare och andra intresserade.

Följande tillfälliga mötesplatser och kontaktytor planeras under den inledande perioden:

- Fagersjödagen den 22 augusti
- Medborgarforum 22 augusti – 30 september
- Återkommande och i förväg annonserade tillfällen för information och samhällsservice anordnade av förvaltningen

På Fagersjödagen initieras ett ”Tycka-till-forum” som innebär att invånarna kan lämna synpunkter om Fagersjö, om vad som är bra och vad som behöver utvecklas, förbättras eller saknas. Forumet fortsätter till och med den 30 september. Under hela perioden ges möjlighet att tycka till digitalt (e-post), brevledes och personligen. Dessutom kommer det att finnas möjlighet att personligen tycka till vid ett medborgarforum i Fagersjö den 9 september.

Under hösten planeras också återkommande insatser för att ge samhällsservice i form av bland annat samhällsvägledning och lotsverksamhet för lokala företagare och för invånare som är intresserade av att starta företag.

Förvaltningen försöker så fort som möjligt hitta en ändamålsenlig lokal för en fungerande försöksverksamhet. Bland annat förs en dialog med Familjebostäder. En genomgång av förvaltningens egna lokaler i området pågår också. Lokalen ska vara tillgänglig som mötesplats och kontaktyta för samhällsvägledning och olika aktiviteter som bidrar till dialog, delaktighet och inflytande i enlighet med verksamhetens inriktning. Den ska vara öppen för alla och behöver därmed vara tillgänglighetsanpassad. Den bör också vara flexibel och anpassningsbar så att olika aktörer, till

exempel föreningar, kan använda den även under tider då förvaltningen inte finns där.

➤ **Strukturer och metoder för delaktighet och inflytande**

Att skapa strukturer och metoder för att involvera invånare och andra intressenter i delaktighets- och medskapandeprocesser är en central del i försöksverksamheten. En aktivitet som planeras är medborgarbudget.

Syftet med medborgarbudgetar är att stärka demokratin och den sociala hållbarheten. Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har arbetat fram en modell som bygger på en metod som används i USA. Utgångspunkten är att välja ett område eller områden som är mindre än kommunen och som medborgarna kan känna större närhet till och engagemang för. Företrädesvis väljs områden där valdeltagandet är lågt, liksom förtroendet för kommunen och dess förtroendevalda samt där många känner sig utanför och upplever att man inte är en del i det svenska samhället. Fullmäktige eller nämnd avsätter resurser som invånarna i området sedan får vara med och prioritera hur de ska användas.

Modellen bygger på sju steg:

1. Ta fram kriterier för hur prioriteringarna ska gå till
2. Marknadsför för att involvera så många som möjligt i området i dialogerna
3. Idégenerering där invånarna får komma med idéer på hur resurserna ska användas
4. Arbeta med idéerna tillsammans med invånarna och välj ut ett antal för prioritering
5. Rösta, låt invånarna prioritera vilka idéer som ska genomföras
6. Genomför idéerna tillsammans med invånarna i området
7. Följ upp

Förvaltningen kommer att utse en tjänsteperson med uppdrag att utifrån de beslut nämnden fattar svara för genomförandet av medborgarbudget. SKL kommer att stödja förvaltningen i att använda metoden och även med en forskare som följer och utvärderar processen.

Andra metoder och modeller för inflytande och delaktighet är stadsdelsnämndens medborgarförslag och tidigare genomförda Boendedialoger inom ramen för Söderortsvisionen. Bland annat

har medborgarförslag om en konstgräsplan, basketplan och en hudrastgård gett resultat i Fagersjö. Boendedialogen i Fagersjö 2011 gav också resultat, bland annat i form av renovering och ny grönska i en lekpark och att plaskdammen i parkleken renoverades. Boendedialogen beskrivs även i det ovan nämnda ärendet vid nämndens sammanträde den 11 juni

➤ **Stöd och samarbete**

SKL har uppmärksammat planerna på en försöksverksamhet i Fagersjö och visat intresse för att följa och stödja utvecklingen, bland annat gällande medborgarbudget. Förvaltningen har även ansökt om att få ingå i SKL:s nätverk för demokratiutveckling och medborgardialog.

Organisation

Förvaltningen rekryterar en demokratisamordnare. Rekryteringen pågår under augusti. Det är en nyinrättad tjänst i linje med Stockholms stads satsning på demokratifrågor. I rollen ingår att bidra till att utveckla demokrati och inflytande samt samhällsservice för invånare i Farsta stadsdelsområde.

Demokratisamordnaren planeras vara nätverksskapande, operativ och samordnande samt finnas tillgänglig i försöksverksamheten under delar av sin arbetstid. Den nya funktionen blir också en resurs när det gäller att följa upp och återkoppla om behov efterfrågan.

Förvaltningen kommer även att inrätta en strategisk arbetsgrupp som leder, driver på och koordinerar demokratiarbetet inom förvaltningens ansvarsområden i nära samarbete med förvaltningsledningen och nämndens demokratiråd.

Förvaltningens olika verksamhetsgrenar ska efter behov involveras och bidra med resurser i demokratiarbetet. Det innebär att olika funktioner från verksamheterna tillgängliggörs efter behov och efterfrågan. Särskilt viktigt är en fungerande samhällsservice vid mötesplatsen och då är förvaltningens olika insatser mycket betydelsefulla och behöver bidra. Det gäller bland annat socialtjänst, äldreomsorg och förskola. Lotsverksamhet för lokala företagare samt nyföretagare och näringsidkare planeras också finnas tillgänglig efter behov och efterfrågan.

Därtill blir det viktigt att även få andra myndigheter att bidra med kompetens och resurser för en god samhällsservice.

Mötesplatsen och kontaktytan ska också vara ett forum där invånare, förtroendevalda, rådsrepresentanter, tjänstepersoner, organisationer, föreningar samt andra aktörer och intressenter kan mötas och verka i syfte att förstärka och utveckla det lokala demokratiska inflytandet och öka delaktigheten i området.

Utvärdering, uppföljning och utveckling

Uppföljning och utvärdering av det som genomförs inom ramen för försöksverksamheten behöver göras av samtliga inblandade. Förvaltningens verksamheter och arbetsgrupper som deltar har ett uppföljningsansvar liksom övriga deltagande intressenter. Samtliga ska rapportera hur arbetet fortlöper och dess resultat. En samlad bedömning får genomföras av demokratrådet utifrån underlag som förvaltningen sammanställer och presenterar, och därefter redovisas för nämnden.

Förvaltningen har tagit kontakt med Institutionen för samhällsvetenskaper på Södertörns högskola och Ersta Sköndal Högskola med förfrågan om intresse av att följa och utvärdera försöksverksamheten. Förvaltningen inväntar svar om detta. SKL bistår med en forskare som följer och utvärderar processen med medborgarbudget.

Beräknade kostnader

Försöksverksamheten finansieras genom de särskilda medel för demokrati- och utvecklingsarbete som kommunfullmäktige har avsatt och där Farsta har tilldelats 3,9 miljoner kronor 2015.

Kostnaderna för försöksverksamheten under perioden augusti-december 2015 kan i dagsläget inte specificeras i detalj. De påverkas av olika faktorer där kostnader för etablering i lokal och ett eventuellt genomförande av medborgarbudget kan göra stor skillnad i budgeten.

Exempel på eventuella och planerade områden och aktiviteter som medför kostnader:

- Fagersjödagen 2015
- Medborgarforum/medborgarmöten/informationsmöten/fokusgrupper/workshops och andra aktiviteter
- Information och marknadsföring

- Material
- Lokaler
- Löner
- Medborgarbudget

Förvaltningens förslag

Förvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens förslag till inledning av försöksverksamheten för ökat demokratiskt deltagande och inflytande samt samhälls-service i Fagersjö under perioden augusti-december 2015.